

A TENGERPART

POLITIKAI NAPILAP.

FIUME, csütörtök 1913. január 9.

6. szám

X. évfolyam.

Szerkesztőség és kiadóhivatal (telefonszám 229).
Gradinata del Sasso Bianco 3, Wurzer ház I em.

Felélős szerkesztő:
MURAI JENŐ.

Nyomda telefonszáma (sürgős esetekben) 400.

Előfizetési ár:
Egész évre 24 kor. | Negyedévre 6 kor.
Félévre 12 kor. | Egy héra 2 kor.
Egyes szám ára helyben 6 fillér.
Hivatalos hirdetések 6 hasábos petit sorja 60 fillér.

A hamburgi Levante-üzlet.

Németország és Törökország között igen élénk az üzleti összeköttetés s emel-fogva a Levante-országokkal való hajóösszeköttetések lehetőleg nagyarányú kifejlesztése a hamburgi kereskedelemre nézve kiváló jelentőségű. A hamburgi szakkörök élénk érdeklődéssel követik a közeli Kelet gazdasági fejlődését, melynek messze elnyúló területei, német tőkével, német mérnökök vezetésével alatt épített nagy vasutjai által, a forgalomnak megnyílnak.

Már hosszabb idő óta tapasztalható a német Levante-üzletben állandó emelkedés, sőt a múlt ősz óta, azt lehetne mondani, fénypontját érte el, ami annál figyelemreméltóbb, mivel éppen az olasz-török háborúval esett össze. Hogy ez a rendkívül nagy föllendülés hosszúéletű lesz-e, vagy csakhamar a régi normális állapotba esik vissza, az a jövő kérdése. A hamburgi érdekeltség és szakkörök a legnagyobb optimizmussal vannak eltelve és reménylik, hogy az olasz-török háború alatt szerzett üzleti összeköttetéseket továbbra is meg fogják tarthatni.

Mintán az áruknak a vasutal való szállítása, mint túlköltséges, egyáltalában nem jöhet figyelembe, nem marad más a Levante-országokba és az onnan való szállításra, mint a víziút. Hamburgnak s ezzel együtt egész Németországnak tengeri áruforgalma a Levantera, ugyszólván a német Levante-Linie monopóliuma, úgy hogy ennek üzleti emelkedése, vagy hanyatlása, a Le-

vantével való német kereskedelem emelkedésével és hanyatlásával a legszorosabb összefüggésben áll. És itt megállapítható, hogy a társaság által kivitt áruk tonnataralma 1890. óta 1911-ig tizenkétszeresére szökött fel. Mindemellett a Levante-gőzhajók tonnataralma nem volt képes a levantei kereskedelem gyors fellendülésével lépést tartani. A társaság mindent elkövet, hogy az erős áruforgalom igényeinek minden tekintetben megfelelhessen. Hajóparkját az utóbbi időkben saját erejéből állandóan szaporította. Csak nemrég vásárolt egy lübecki cégtől két gőzhajót, egyenként 6.150 tonna hordképességgel és Bremenhavenben további két hajót, egyenként 6.000 tonna hordképességgel. Nem szenved kétséget, hogy a beszerzéseket még tovább kellene folytatni, ha a német-keleti kereskedelem igényeinek minden tekintetben meg akarja felelni.

A Levante-országok felvevőképessége, a sok belső és külső nehézségek dacára, állandóan emelkedik. A legkülönbözőbb áruk helyezhetők ott el és a német exportörök folyton fokozódó iparkodással azon vannak hogy a Levante-üzlet sajátágaiba behatolhassanak, az embereket és a viszonyokat megismerjék és így a többi államokkal felvehessék a versenyt.

A német kereskedelmi forgalom nagy fellendülését a legtöbb Levanteországgal, a hivatalos statisztikai adatok bizonyítják. Ezekből kiderül, hogy az európai Törökországba, Cyprusba, Maltába, Kis-Ázsiába, Arábiába és Szíriába irányuló német export 1906-tól 1911-ig folyton emelkedett, mellette megjegyzendő, hogy a rendkívüli föl-

lendülés tulajdonképpen csak 1911 végével vette kezdetét. Csak Egyiptomba nem volt képes a német kereskedelem tulsokat exportálni mert ennek a konkurencia állta útját. A legjelentékenyebb visszaesést a cukornál tapasztaljuk mely az 1906-ban exportált 111.589 q kristálycukorral és 12.606 q finomított cukorral szemben 1911-ben 769 q-ra esökkent. Ugyanez ez eset a kávénál, teánál, ásványvínél, sörnél, cementnél, acélnál, finom vasárúnál, haszonfánál és finom faárúnál, mozdonyoknál, vasuti járóműveknél stb. Egyéb különböző áruk exportja nem lényegtelenül emelkedett, ilyen a durva vasárúk, szögek és tük, üvegáru, papír és papíráru, gépek, pamutárúk, valamint különböző mezőgazdasági és más nyerstermékek exportja. A csökkenést részben a meglehetősen élénk importüzlet egyenlíti ki, mely import ugyanabban az időben majdnem háromszorosát érte el, ami elsősorban az alexandriai fényes gyapotmagüzletnek köszönhető. Azelőtt ez a cikk jóformán kizárólag Angolországba ment. Amióta azonban Hamburgban, Harburgban, a Weser mellett és újabban a Rajna tartományban is olajmalmok létesültek, azóta ez az 1906-ban 39.482 q mennyiségben importált cikk az 512.639 q-t kitevő tekintélyes számot érte el. Ezenkívül emelkedett még erősen a különféle nyerstermékek bevitel is.

Az európai Törökországba való kivitel-nél különösen a vasacél, azután a mindenemű vas- és acélárúk (főképen vascsövek) mutatnak nevezetesebb föllendülést, hasonlóképpen a töltények és gyufák, mindennemű jutaárúk, gépek, butorok, faárúk, papír-, pa-

„A Tengerpart“ tárcája.

A halotti tor.

I.

A félig betemetett sirmögör előtt Julot, aki a vendéglősök szövetségének nevében elbucszattatta az elhunytat, így fejezte be beszédjét:

— Igen, kedves barátunk, elkísértünk utolsó utadra, hogy a siron tu lis terjedő barátságunknak jelét adjuk. Olyan vendéglős voltál, ki szerette hivatását, oly férj, ki szerette hitvesét, atya, ki szerette volna gyermekeit, ha az ég megajándékozta volna velük. Ha tulvilági életedben ez vigasztalásodra szolgálhat, kedves barátunk, akkor biztosíthatunk e helyen, hogy emléked élni fog egész környéken, valamint vendéglősök szövetségében. Isten veled.

Ez utolsó bucsuszóra, melyet a hangnak jól betanult rezgésével mondott el, a kétségbeesésnek egy szivettépő kiáltása hangzott el. Boujouné, a vigasztalan özvegy elájult.

Szegény asszony! Nagyon szerette az urát.

II.

Eközben Mari, a Boujou-féle étterem szakácsnője, elkészítette a halotti tort.

Oh, valóságos spártai egyszerűségű tor volt. Egy sült, saláta és sajt. Eppen csak-hogy testileg és lelkileg egy kissé felfrissítse a család meghitt barátait, akik az elhunyt végtisztességére eljöttek.

— Csak a legszükségesebbet, rendelkezett Boujouné. Temetés nem ünnep.

Hét órakor ért a halottas menet a temetőből az étterem elé, melynek lehacsatott redőnyén fehér lap hirdette: Haláleset miatt zárva.

Boujouné lépett elsőnek a terembe. Egyik oldalán Julot, a másik oldalon a szomszéd zöldségárus támogatta. A többiek követték, a férfiak komolyan, méltóságosan, ünnepi ruhájuktól feszélyezve, a nők gyász jeléül zsebkendővel kezükben.

A terem egy sarkában terítve volt az asztal. Leültek. Mari hozta a pecesenyét. Az első harapásokat áhitatos csendben fogyasztották el. Az özvegy Julot és a zöldségárus közt ült, szeméi a semmiségbe meredtek, nem evett.

Egyszerre felsóhajtott:

— Szegény Boujou!

Erre mindnyájuknak megoldódott a nyelve. Elkezdték méltatni az elhunyt kiváló érdemeit.

— Ha meggondoljuk, egy hete még itt állt a söntésben.

— Bizony, ilyen az ember élete.

— Olyan derék, jóra való ember.
— Olyan kedélyes.
— Olyan jó.
— Na hiszen a jósága... Egy kicsit fürge kezű volt, ugy-e asszonyom, mondá a szakácsnő.

— Hallgasson Mari, mondta az özvegy. Ha ütött, hát megérdemeltem.

Hosszabb szünet után a zöldségárus mély értelemmel mondá:

— Nem a halottakat kell sajnálni, hanem az ittmaradtakat.

— Na, na, ne veszítse el az önuralmát, mondá Julot komolyan. Szegény Boujout úgy sem keltheti többé életre.

— Igaza van, Julot ur.... Parancsol még egy kis pecesenyét?

— Köszönöm. Ilyen napon nem igen van az embernek étvágya.

— Igaz, szólt közbe a zöldségárus felesége és fenéig ürítette poharát. Mintha valami fojtogatná az ember torkát.

De mert Boujouné mégis kínálta, Julot vett még egy darabot. A szenesné is. A zöldségárusné is követte a példát. S a többiek is odatolták tányérjukat.

— De csak egy darabkát. Egy kis darabkát.

— Mari, zokogott az özvegy. Rántson ki egy pár tojást szalonnával.

De Julot tiltakozott olyan férj tekinté-

mut-, gyapju- és félgyapjuárak, tükrök és más üvegárak, mangarin sb. Nagyon lényeges visszaesés van az európai Törökországba való cukorexportban. Mig ugyanis 1906-ban 40.389 q kristálycukrot és 12.342 q finomított cukrot exportáltak oda, addig ez a múlt évi szám össze-vissza 3.282 q-t tesz ki. A szőlő kivitele is majdnem teljesen megszűnt, de hanyatlott a kivitel a következő árukban is, mint sörben, keményítőben, anilinfestékekben, festékföldben és még más mindenféle áruban, melyeket mind Angolország visz be fokozottabb mértékben. Az európai Törökországból való bevételnél különösen a korpa játszik nagy szerepet. Ez az élénk exportüzlet az újabb létesült nagy-gőzmalomoknak köszönheti eredetét. 1906-ban Törökország mindössze 12.58 q korpát vitt ki, az elmúlt évben már 104.103 q-t hajóztak el Némeországba. A kukorica bevitele hasonlóképpen nagy emelkedésről tanuskodik, míg a többi mezőgazdasági termékek, mint a köleskása, rozs, zab, stb., valamint a kromérek, aszfalt, állati termékek, fa stb. bevitele erősen hanyatlott.

Hamburgnak Cyprusba való kivitele az 1906-tól 1911-ig terjedő időben 1.495 q és 46 ezer márká értékű, 37.56 q és 132.000 márká értékűre emelkedett, mi mellett főképpen a rudvas jön tekintetbe. A szigetről való bevétel lényeges föllendülésről számolhat be, a mennyiben az elmúlt évben 26.050 q különféle árut hoztak be 302.000 márká értékben, az 1906. évi 1482 q és 26.450 márkával szemben.

A Maltába irányuló export a múlt évben 35.689 q különféle áruból állt 1.623.000 márká értékben; 1906-ban ez a kivitel 20.747 q és 1.092.000 márkára rugott. Emelkedett a cukor, haszonfa, bőr, papír és gyufa kivitele, míg a készruha, díszítések, üveg és vasárú, konyak és porcellán exportja jelentősen csökkent. A Maltából való bevétel 1906-tól 1908-ig erősen föllendült, azóta azonban mindjobban ellanyhult, úgy hogy az elmúlt évben 4128 q, illetőleg 373.000 márkával kevesebbet tett ki, mint 1906-ban.

Hamburg kivitele Kis-Ázsiába ugyanabban az időszakban 111.920 q és 6.417.000 márká értékű, 162.622 q és 11.810.000 márká értékűre szökött fel, ami mindenekelőtt a vas- és rézárak, különösen a vasesővek, durva vasárak és mindennemű gépek erősen fo-

lyével, aki tudja, ilyenkor mi illik.

— Nem szalonmával, asszonyom. Rántottát szalonna nélkül. Ez mélyebb gyász-nak a jele.

A rántotta csak úgy elfogyott, mint a pesenye. Egy tányér hideg felvágott hasonlóképpen.

A felvágott oly sós volt, hogy a házi-szolgának a pincébe kellett mennie, hogy az általános tűz oltására szükséges folyadékot sör alakjában fölhozza.

A szemek ragyogni kezdtek. Már nemcsak szegény Boujouról beszéltek.

Az özvegy még mindig sóhajtott, de már neki is volt egy kis étvágya.

— Mari fiam, mondá siránkozó hangon, melegitse fel a tegnapi csirkebecsináltot.

III.

Ejfélkor még mindig asztalnál ültek. Az arcaik már szinte pirosoltak. Boujouné szemei is zavarosak voltak már, noha arcán még vigasztalan özvegy bánata tükröződött.

Julot már néhány tréfát is megeresztett és tetszéssel fogadták.

A pincéből meg egyre hozták a sörös-üvegeket.

A társalgás már zajos volt s többször hangos kacaj is hallatszott Dupont, a portás, aki különös jókedvében volt, rekedt hangon még énekelni is kezdett:

A nap beanyozta a mezőt,

kozódó exportjának tulajdonítható. Ellenkező exportjának tulajdonítható. Ellenben igen erős hanyatlást mutat a cukor, kávé, fehérnemű és köt-szövöttáru kivitele, míg a szőlőszőlő, amely 1906-ban 12 ezer 520 hl-re rugott, teljesen megszűnt. A Kis-Ázsiából való kivitel esökkent és csak kevés mezőgazdasági termék, azután bor, stb. mutat említésre méltó haladást. Ezzel szemben az azelőtt jelentékeny cinké- és lenmagbevétel egészen megszűnt és a diófa-bevétel az 1906-ban behozott mennyiség egytizenhatod részére csökkent.

Arábiába 1906-ban 38.617 q-t vittek ki, 1.345.000 márká értékben, 1911-ben pedig 46.299 q-t 4.384.000 márká értékben, mivellett a pamutáru első helyen áll. Az import ugyanabban az időszakban 55.213 q és 3 millió 813.000 márkáról, 73.035 q és 4.439.000 márkára szállt, a legnagyobb emelkedés az állati trágya importjánál játszik.

A Szíriába való kivitel 1906-ban 44.063 q-t tett ki 3.051.000 márká értékben, a múlt évben pedig már 91.166 q-t 5.963.000 márká értékben. Itt a cukor, pamutáru, mozdony, egyéb gépek és vasuti járművek szerepelnek nagyobb, illetve emelkedettebb kivittel. Az onnan való bevétel 79.613 q és 3.680.000 márkáról 35.487 q és 2.472.000 márkára hanyatlott, mi mellett az 1906-ban még lényeges gabona, gyümölcs, korpa, kender és gyapotbevétel teljesen megszűnt, míg a szezammag és bor bevitele lényegesen csökkent.

A Hamburgból a Levante-országokba ment hajók száma az utolsó években nem igen gyorsan emelkedett, amennyiben 1911-ben 78 hajó indult összesen 119.488 tonnával, 1906-ban pedig 60 hajó 86.690 tonnával. A Levantéból Hamburgba érkezett hajók száma 1906-ban 103 volt 161.281 tonnával, 1911-ben pedig egyharmadrésszel több, 153 hajó 264.395 tonnával.

Amint mondtuk, a hamburgi érdekeltek elhatározták, hogy minden lehető elkövetnek, hogy a levantei piacokon iparuknak az első helyet vivják ki. Támaszkodnak ebben mindenekelőtt a vas- és vasáru folyton fokozódó kivitelére, valamint az argentin nyerstermékek emelkedő bevételére, mely termékek az országban dolgoztatnak fel, két olyan előfeltétel ez, mely nem minden államnak áll oly nagy mértékben rendelkezésre. Emellett ismételt hangszólások, hogy a

Tralla... lalla... zöt...

Ekkor azonban heves ellenmondás támadt. Mit gondolt? Ne feledje, hogy gyász-házban van.

— De hisz ez volt az elhunyt kedvence dala, mentegetőzött a portás. No meg aztán benne van ez a vers is:

Epp a temetőből jöttünk...

Julot, aki tudta, ilyenkor mi illik, komolyan kijelentette, hogy ez a dal bizonyos tekintetben gyászinduló. És egyuttal az elhunyt megtisztelése is.

A portás nekibátorodva énekelt tovább. Mikor abbahagyta, Boujouné hálája jeléül bánatosan mosolygott rá.

— Tudok én vigabhat — mondá a zöld-ségárus és rákezdte:

— er galambom, jer...

Most már lelkiismeretfurdalás nélkül tapsoltak s a refrént vele énekeltek, a taktust meg a késekkel ütötték.

A varázs megtört. Most már mindenki résztvevett a mulatságon.

A szolgálta éppen egy nyaláb sörösüveggel jött a pincéből, mikor az ajtón kopogott valaki. Két rendőr jelent meg a küszöbön.

— Két óra van. Van engedelmünk?

A láрма hirtelen megszűnt. De Julot méltóságjeljesen felemelkedett és a közrend őreihez közeledett. Valóságos siri hangon magyarázta nekik, hogy ma délután kísérték szegény Boujout utolsó útjára és most...

német Levante-kereskedelem még erősebb fejlődésének egyik főhátránya a német kikötők elégtelen hajóalkalmatosságában rejlik.

Hydroaeroplánokon Pólából Fiuméba.

—o—

Tegnap délután nagy feltűnést keltett két repülőgép, amelyek váratlanul jelentek meg a város felett. Nagy sebességgel, egymás mellett szállva, néhány hatalmas kört irtak le a kikötő és a tenger felett, majd ragadozó madarak módjára lecsaptak a tenger színére, amelyen nagy gyorsasággal siklottak tovább. Azután a vízből ismét felemelkedtek és néhány sikerült légi manőver után leereszkedve bejöttek a kikötőbe.

A bejelentés nélkül érkezett repülőgépek, amelyek máskülömben teljesen elűtnek az ismert aeroplánok alakjától, a legfantasztikusabb találgatásokra adtak alkalmat. A legtöbben kémekről beszéltek, amit ebben a háborús időben nem is szabad rossz néven venni. Mások titokzatos felalálókra gondoltak stb. Csak akkor lehetett pozitívabban meg tudni, amikor hírül vitték, hogy a két repülőgép a haditengerészeti akadémia kikötőjébe tért be.

A két repülőgép a haditengerészet legújabb épített hydroplánjai, amelyek kísérleti utat tettek Pólából Fiuméba. A haditengerészetnek már több ilyen vízi-repülőgépe van, amelyekkel eddig szép kísérleteket végeztek Póla körül.

A hydroplánok tegnap délután két órakor indultak el Pólából, azzal a szándékkal, hogy az egész isztriai félszigetet körülrepüljék s Fiuméban szállnak le. A tisztipilóták fényesen megoldották feladatukat, mivel az Adrián, illetve a Quarnerón uralkodó heves széláramlatok ellenére egy óra huszonöt perc alatt berepülték az 52 tengeri mérföld távot. Az egyik aeroplánon egy fregattnagyült, a másodikon egy haditengerészeti mérnök egy sorhajóhadnagy kíséretében. A két hydroaeroplán Pólából elindulva kb. ötszáz méternyi magasságba emelkedtek s állandóan ebben a magasságban szálltak. Promontoreig, amely Isztria déli csucsan van, nagy ellenszéllel kellett megküzdenie a repülőgépeknek, amelyek masszív szerkezetük és tökéletes konstrukciójuk folytán

A rendőrök megértették.

— Az már más.

Ök ittak egy-egy pohár sört s azzal távoztak, bocsánatot kérve, hogy egy bánattól sujtott családot gyászában megzavartak

IV.

Mihelyt a rendőrök elhagyták a termet, a zaj fokozott erővel tört ki... Három órakor már úgy kiabáltak össze-vissza, hogy meg se értették egymást.

Julot meggyújtotta a biltiliárd-aszal fölött a gázot és karanbolt játszott egy résztvevővel pucstra.

Egyszerre csak az özvegy hangos zokogásba tört ki. A portás felocsudott édes álmából. Julot ijedten kilyukasztotta a bil-

— Mi történt, asszonyom?

A zokogástól gyakran félbeszakítva, az özvegy válaszolt:

— Oh... szegény... Boujoura... gondolok... Ha itt volna... szegény.

E váratlan visszaemlékezés úgy hatott a jelenlévőkre, mint Banko szelleme Macbeth lakomáján. Zavartan, szégyen-kezve néztek egymásra.

— Oh, folytatta az özvegy, miközben újra könnyezni kezdett. Ha itt volna... Hogy örülne, szegény... Hisz ugy szerette, ha vidámság és öröm volt a házában.

Michel Tivars.

1913. I/9

ellent tudtak állani a szélrohamoknak. Promontore után már valamivel jobb volt az út, de már a Quarnerón ismét bóraroamok fogadták őket. A kormányok erősen dolgoztak, hogy egyensúlyban tarthassák a repülőgépeket, amelyek egyikének magassági korlátára meghajlott a szél erejétől. Ennek dacára minden baj nélkül Fiuméba érkeztek s csaknem egyidejűleg velük jött a torpedóhajó, amely kísérte őket utjukban. A két hydroplán Finne fölé érve kétszer körülpülte a tegnapi Bécsből érkezett Montecuccoli gróf, haditengerészeti parancsnok Laeroma jachtját, amely a külső kikötőben tartózkodott. Az üdvözlő repülések után a már leirt módon manővereket végeztek. A kikötőmunkások, a szabadkikötői hivatalok tisztviselői s az utcákon járó közönség csoportokba verődve bámulta a gyönyörű produkciókat. Csodaszép látvány volt, amikor az egymás mellett repülő aeroplánok lecsaptak a tengerre s orraikkal felhasították a vízszint, majd változatlan sebességgel tovább siklottak rajta. A haditengerészeti akadémiának már előre bejelentették a repülőgépek érkezését s az akadémia mólóján már készen álltak fogadásukra. A két hydroplánt leszállásuk után bevontatták és több órás munka után kiemelték a vízből. A hadipilóták eredetileg azt tervezték, hogy vízszárepülnek Pólába, azonban kevés volt ehhez a benzinkészletük. Ezért egyelőre kénytelenek voltak lemondani a visszatérésről.

A hydroplánok megtekintésére igen sok kíváncsi sietett ki az akadémia kikötőjéhez. A repülőgépek közül az egyik a 8-as, a másik a 10-es számot viseli. Bámulatosan tökéletes konstrukciójú gépek. Az alváz gyönyörű, halalaku formával bír. Ellentétben a többi repülőgéppel, itt a motort és a gép egyéb szerkezeteit az alváz egészen magába zárja. A vizen való fentartására két szárnyak alatt elhelyezett tartany szolgál. A géptest farán vannak a magassági és oldal-kormányok, míg a propeller a szárnyak és a pilóta ülése mögött van. A légesavart a motorok áttételi láncok útján hajtják. A kettősfedelű hydroaeroplánok egyik érdekessége még az, hogy nem gyenge drótszálak merevítik egymáshoz a szárnyakat, hanem fémrudak. Az alváz a szárnyak alá van építve, ami által a sulypont az aeroplán aljára esik s megövi a felfordulástól. Az aviaticus-dressze öltözött tiszt-pilóták az esti órákig gépeik mellett voltak, hogy azokat biztonságba helyeztethessék.

Az „I” számú torpedóhajó, amely a két hydroplánt Pólából Fiuméba követte ma visszament Pólába.

A 10. számot viselő hydroplán ma délebb visszarepült Pólába. A másik repülőgép elindulására vonatkozólag még nem történt intézkedés.

Ujdonságok.

Tájékoztató.

— A tengerészeti hatóság épületében levő m. kir. biológiai állomás és aquárium díjtalanul megtekinthető naponta d. e. 10-től 1-ig és d. u. 3-tól 6-ig.

— A városi könyvtár naponta d. u. 5-től 8-ig áll a közönség rendelkezésére.

— A népkert (Giardino pubblico) nyitva van este 9 óráig.

— A temető naponta d. u. 6 óráig látogatható.

— A tersattói Frangepán-vár naponta megtekinthető egy korona beléptidij ellenében. (Feljárati a susáki híddal szemben levő lépcsőn vagy kocsin a susáki Boulevardon.)

— Klotild főhercegnő diszkerteje Villa Giuseppe (a kormányzó palota mellett) megtekinthető a fontos család távollétében hetikénapokon reggeltől estig. Vasárnap a kert zárva van. Beléptidij nincs.

A Danubius-hajógyár telepe csak a haditengerészeti akadémia parancsnokságának speciális engedélyével tekinthető meg.

— A rizshántológár, a papírgyár, a kőolajfinomítógyár, a torpedógyár és a susáki Litore konzervgyár csak az illető gyárvezetőségek speciális engedelmével tekinthetők meg.

— A kivándorlási ház megtekintésére (Via Industria) a kir. kormányzóság ad ki belépőjegyet.

— A representanzen ülése. A városi képviselőtestület pénteken este ülést tart.

— Washingtoni nagykövetség Triesztben. Triesztből jelentik: Hengelmüller báró osztrák-magyar nagykövet tegnap ideérkezett.

— A gimnáziumi tanulók bálja. Mint értesülünk a helybeli főgimnázium tanulóifjúsága f. hó 28-án rendezti idei farsangi táncmulatságát a városi színházban. A meghívókat nemsokára szétküldik s táncmulatság sikere már biztosítva van. A mulatság tiszta jövedelmének jó részét a szokásos jótékonyági célok mellett ezuttal a Tanárok özvegyeit is árváit segítő országos egyesület alapja javára szánta a rendezőség.

— Uj rendelet a mértékhiitelesítésről. A kereskedelemügyi m. kir. miniszter az ország kereskedelmi kamaráinak közbenjárására új rendeletet adott ki a mértékhiitelesítésre vonatkozólag, amely szerint a mértékhiitelesítési illetékek ezentúl nem évi átlagokban, hanem a mérlegek mennyisége szerint állapíthatnak meg.

Irodapalota a fiumei kikötőben. A fiumei kereskedők és vállalatok mozgalmát indítanak az iránt, hogy a magyar királyi államvasutak a kiviteli kereskedelemmel foglalkozó cégek számára a kikötő területén hatalmas több emeletes irodapalotát építtessenek és annak helyiségeit adják bérbe azoknak a kereskedőknek, akiknek a tárházakban nagyobb bérelt raktáraik vannak. Általános ugyanis a panasz, hogy a raktarak szűkek és ezeknek jelentékeny részét elvonták eredeti rendeltetésétől és átalakították irodáknak, amelyekhez így az illetők sokkal olesóbban jutnak, mintha a város forgalmasabb helyein kellene irodahelyiséget bérelniök. A Máv. állítólag ezt az állapotot tovább tünni nem hajlandó és az irodákat ki akarja a tárházakból telepíteni. Ezt akarják a kereskedők és vállalatok megelőzni és remélik, hogy a Máv. az irodapalota építésére irányuló kérelmüknek helyet is ad, mert a kereskedelem fontos érdeke, hogy a raktarak közel legyenek az irodákhoz. Azután egy ilyen építkezés üzletnek sem lenne rossz a Máv. számára.

— Kórház Voloscában és Susákon. A fiumei kórház munkáját és a város anyagi viszonyait nagyon igénybe veszi az a körülmény, hogy egy a szomszédos horvát terület, mint az isztriai félsziget és a quarneroi szigetek nagyrésze is ide küldi betegeit, a kiknek ápolási díját sokszor hosszú ideig is alig lehet megkapni az illetékes hatóságoktól. A város többször megkereste már egy a triezsti helytartót, mint a horvát kormányt, hogy a fiumei kórház mentesítése céljából építtessenek a quarneroi parton gyógyintézeteket. Most körülbelül egy időben határozták el egy Ausztriában, mint Horvátországban, hogy Voloscában, illetve Susákon állami kórházakat építenek. Mindkettő modern felszerelésű, hatalmas intézet lesz, több száz beteg felvételére.

— Színészek mint katonák. Polgár Károly a pozsony-kaposvár-fiumei színházak igazgatója arról értesítette Kaposvár városát, hogy a beigért téli turnust nem tarthatja be, mert társulatának legjobb tagjait behívták katonának. Kaposváron feljajdulnak erre a hirre. Bennünket hidegen hagy. Mi már elszoktunk a magyar színházról.

— Járdaépítkezések és utcaszabályozások. A városi tanács árlejtést hirdet a Munkácsy Mihály-utca és a via Flavio Gioia szabályozására, valamint néhány járda építésére. Az ajánlatok február 1-éig nyújthatók be. A részletes feltételek és tervezetek a városi építészeti hivatalnál a hivatalos órákon belül megtekinthetők.

— A kikötőből. Január 8. Indult: „Ausztria” osztrák gőzös Kobeba 3100 tonna cukorral, 200 tonna fával, 130 láda (palek) ecettel és 30 láda üvegáruval; „Emilia” osztrák gőzös Santosba 150 láda malátával, 220 tonna fával és 50 tonna butorral; „Ravenna” olasz gőzös Ravennába üresen; „Ampela” olasz gőzös Ravennába 1500 tonna tengerivel.

— A hét fertőző betegségei. — A városi tisztifőorvosi hivatal jelentése szerint Fiumében és kerületében a december 30-ától január 6-ig terjedő héten két bárányhimlő, két vörheny és egy difteritiszeset fordult elő.

Elsülyedt gőzös. A Tyria Cunard gőzös kapitánya január 3-iki kelettel arról értesítette a Cunard liverpooli igazgatóságát, hogy január 2-án délebb a Földközi-tengeren 37 és szélesség és 7.26 fok hosszúság alatt 7 mentőcsónakot vett fel 98 utassal. Az utasok előző este hagyták el a St. Augustin nevű francia személyszállító-hajót. A St. Augustin Marseilleből—Észak-Afrika-ba menő útjában annyira megsérült, hogy a legerősebb szivattyuzás dacára sem sikerült az utasokat a hajón tartani. A kapitány tenat elrendelte, hogy az utasok mentőövekkel ellátva csónakokba szálljanak. A Tyria kapitánya vontatásba vette a megsérült gőzöst, de a gépház és a hajó hátulso része annyira megtelt vízzel, hogy január 3-án éjfél után a gőzös elsülyedt. A Tyria az egész személyzetet is megmentette és az utasokkal együtt az észak-afrikai Bónában partra szállította. A hajón levő posta azonban elveszett.

Egy kisleány tüzhalála. Horvát Mária 10 éves leányka tegnapelőtt este lámpát akart gyújtani, vigyázatlansága folytán azonban a lámpa kiesett kezei közül, az égő petróleum leöntötte a ruháját. A leányka segélykiáltására elősietett az anyja, a kinek sikerült a lángokat eloltani. Horvát Máriát beszállították a kórházba, ahol tegnap reggel belehalt súlyos égési sebeibe.

— Az „Adria” hajóforgalma. Az „Adria” Magyar Királyi Tengerhajózási Részvénytársaság hajóinak járatairól a következő jelentések érkeztek: Az „Adria” jan. 2-án indult Valenciából Malta, Trieszt és Fiuméba északafrikai vonalon. Az „Andrássy” Nizzában rakodik hazafelé B) vonalon. Az „Arad” december 30-án indult Pernambucoból Maceioha. Az „Árpád” Triesztben rakodik Marseille részére B) vonalon. A „Báró Kemény” december 27-ike óta rakodik Genuában Brazília részére. A „Balaton” december 18-ika óta rakodik Port Talbotban Velence részére. A „Báró Fejérváry” december 24-ike óta kirakodik Velencében. A „Baross” január 2-án haladt el Gibraltár mellett Londonba menet. A „Balthory” január 1-én indult el Fiuméből Malta, Lisszabon, Rotterdam és Antwerpenbe. A „Buda II.” január 1-én indult Las Palmasból Oran, Algír, Malta, Fiume és Triesztbe. A „Carola” Siracusa és Malta között közlekedik. A „Deák” december 31-én indult Fiuméből Palermo és Rouenba. A „Duna” január 1-én indult Maltából Velence, Trieszt és Fiuméba. A „Jókai” december 27-én indult Rio de Janeiroból Oran, Algír, Malta, Fiume és Triesztbe. A „Kálmán király” december 30-án indult Cardiffból Velencébe. A „Kassa” január 2-án indult Cataniából Bari, Trieszt és Fiuméba A) vonalon. A „Kolossvár” december 28-án indult Cardiffból Velencébe. A „Lederer Sándor” január 2-án indult Genuából hazafelé A) vonalon. A „Matlekovits” kirakodik a marokkói kikötőkben. A „Mátyás király” január 1-je óta kirakodik Tripolisban. A „Nagy Lajos” december 28-ika óta rakodik Fiumében Milazzo, Bordeaux és Glasgow részére. A „Rákóczi” január 3-án indult Triesztből Fiuméba. A „Stefánia” január 2-ika óta kirakodik Leixoesban. A „Szápary” Nápolyban rakodik Marseille részére B) vonalon. A „Széchenyi” január 2-án indult Bariból Marseille és Spanyolországba A) vonalon. A „Sze-

ged" december 20-ika óta Cardiffban rakodik Milazzo részére. A „Széll Kálmán" jan. 2-án indult Falmouthból Greenockba. A „Szent István" december 27-ike óta kirakodik Triesztben, onnan Fiuméba megy. A „Szent László" Genuában rakodik Marseille és Spanyolország részére A) vonalon. A „Tibor" december 23-ika óta kirakodik Rouenban. A „Tisza" január 2-án indult Catania-ból Fiuméba B) vonalon. A „Zichy" december 31-én indult Maltából Trieszt és Fiuméba. A „Zrinyi" december 31-én indult Fiuméből északafrikai vonalon.

— **Baleset a szabadkikötőben.** Juricich Emil 14 éves fiu tegnap délután a Punto Francoban egy falon akart keresztülmászni. A fiu leesett a két méternyi magas falról s fejével a kövezetbe, miáltal koponyaestörtést és agyrázkódást szenvedett. Állapota súlyos.

— **Az Atlantica hajói.** Az Atlantica Tengerhajózási Részvénytársaság hajóinak mozdulatairól a következő híreket vettük: Az „Atlantica" gőzhajó kirakodik Fiumében, a „Budapest" gőzhajó Rotterdamban kirakodik, a „Fiume" gőzhajó utban van Galatzból Rotterdamba, a „Gróf Khuen-Héderváry" gőzhajó Buenos-Ayresben rakodik Rotterdamban, a „Gróf Serényi Béla" gőzhajó Dedeagaesba kirakodik, a „Hunnia" gőzhajó Alexandriában kirakodik, a „Kossuth Ferenc" gőzhajó utban van Galatzból Rotterdamba, a „Magyarország" gőzhajó Fiumében kirakodik, a „Morawitz" gőzhajó elhaladt Gibraltár mellett Rotterdam—Constanza-i útján, a „Polnay" gőzhajó elhagyta Maltát Odessza—Rotterdam-i útján, a „Szerényi" gőzhajó utban van Cardiffból Fiuméba. Az „Atlantica" által bérelt „Alexandria" gőzhajó berakodik Hullben Fiume részére.

— **Roszul lett.** Mosere Anna 21 éves asszony tegnap délután rosszul lett a Kober-téren és eszméletlenül esett össze. A mentők beszállították a kórházba, ahol még mindig nem nyerte vissza eszméletét.

— **A gondolkozó gép.** A Titanic katasztrófájának áldozatai közt volt egy francia származású amerikai író, Jacques Futrelle, aki nagy népszerűséget élvezett nemesak a tengeren túl, hanem mindenütt, ahol angolul olvasnak. Hirnevét fantasztikus elbeszélései szereztek, melyek a Wells-féle tudományos regény nyomdokain elindulva, meglepő és izgató meséjükkel fogják meg az olvasó érdeklődését. Főalakja Van Dusen professzor, akit gondolkozó gépek neveznek, mert tisztán csak logikai gondolkodásának erejével az élet leghonyolultabb eseteit és jelenségeit is megfejti. Az érdekes történetekből Radó Antal kitűnő vállalata, a Magyar könyvtár már régebben is adott egy füzetre valót, most pedig újabb sorozatot ad Van Dusen professzor újabb eseteiből. A gondolkozó gép címmel, Schöpflin Aladár fordításában. A füzetet a Lampel R. (Wodianer F. és fiai) cég adta ki: ára 30 f.

— **A nyomor miatt.** Pólában Polónyi Antal haditengerészeti hivatalnok fejbe lötte magát és meghalt. A magyar származású tisztviselő a nyomor miatt menekült a halálba.

— **Kereskedelmi szerződéseink a Balkán-államokkal.** A Balkán-szerződések ügyében, értesülésünk szerint, a kormány eddig semmiféle intézkedést nem tehetett, mert az új helyzet még nem alakult ki. A háború még nincs befejezve, esetleg újból is kitörhet, sőt új fordulatot is adhat a helyzetnek. Nem lehet azt sem tudni, hogy mekkora terület fog Törökországtól elszakadni és hogy ezen az elszakadt területen a győztes államok hogyan fognak osztozkodni. Csak annyit tudunk ma, hogy a Balkán-államok mezőgazdaságuk számára nagyobb engedelményeket fognak igényelni és iparvédelmi törekvéseiket ezáltal jobban fogják hangsúlyozni. Az osztrák iparos körökben természetesen erősen pártolják a Balkán-államoknak mezőgazdasági igényeit. Serényi Béla földművelési miniszter nyilatkozataiból tudjuk, hogy a magyar kormány sem zárkózik el azok elől. De a közös vámértéklet még nem foglalkozott a kérdéssel. A kereskedel-

mi miniszterium folytat ugyan beható tanulmányokat, de a Balkán-szerződésekkel kapcsolatos problémákról az illetékes érdekvéviselőktől még nem kért be semmiféle véleményeket. Be kell várni, hogy a Balkánon a helyzet tisztázódjék.

— **Az államvasutak kedvező bevételei.** A hivatalos kimutatások szerint az államvasutak üzlet eredménye 1911-ben 109 millió felesleggel zárult. Befolyt összesen 412,6 millió, vagyis 40,6 millióval több, mint a mennyi előirányozva volt. A folyó év első hét hónapjáról publikált kimutatásokból továbbá értesülünk arról, hogy az ideiglenesen összeállított lajstromok szerint 1912. január 1-től július 31-ig a Máv. szállítási bevételei 220 milliót tettek ki, a múlt (1911.) év ugyanezen időszakában elért 200,3 millió végleges szállítási bevétellel szemben. Az első hét hónap többlete tehát 19,7 millió. Mijután a felemelt áruárak csak f. é. március 1. óta, tehát a kimutatásban szereplő hét hónap közül csak az egy július hónapban volt hatályban; feltétlen bizonyossággal vehetjük számításba, hogy a folyó év utolsó öt hónapjában akkora összegű lesz az előző évvel szemben elért bevételi többlet, mint az első hét hónapban. 1912. évre így előreláthatóan körülbelül 40 millióval több fog befolyjni, mint 1911-re, ami a folyó esztendőre összesen 453 millió bevételt jelentene. Kétségtelen tehát, hogy a magyar államvasutak finanszírozása ez idő szerint gyorsan haladnak a teljes szanalás felé. A folyó esztendőnek eredményeképpen talán megérjük még azt is, hogy a Máv. teljes egészében a saját üzleti eredményéből tudja fedezni beléje ruházott mintegy 2 és háromnegyed milliárd korona kamatait és törlesztési szükségletét.

— **Német hajógyárak szindikátusa.** — Hamburgi főkonzulátusunk jelenti, hogy az északi és keleti tenger hajógyárjai, amelyek már régen panaszkodnak a kedvezőtlen viszonyok miatt, hanem azért a nagy és legnagyobb gőzöskök építését a legélesebb versenyvel ütik el egymás kezéről s veszteséggel dolgoznak, az utóbbi időben azon voltak, hogy kartellt kötnék s a további veszteségtől megmenekülnek. Igaz ugyan, hogy ez a kérdés az egyes hajógyárak különleges munkaviszonyaira való tekintettel nehezen oldható meg s a hónap vége felé tartott értekezleten az alapelveket se tudták még tisztázni, mégis előrelátható, hogy az érdekeltek a tervet nem fogják elejteni, hanem tovább tanulmányozzák.

— **Különbféle cikkek kivitele Tripolisba** Tripolisi konzulátusunk múlt év december hó 21-iki kelettel közli, hogy a piac kereskedelmi helyzete folyton javul, amiért is különféle cikkek behozatalára nagyobb kilátás mutatkozik. E cikkek főleg a következők: enkor, kávé, tea, rizs, liszt, sör, továbbá olcsóbb minőségű zománczott edény, üveg, fa, cement, szerkezeti vas és egyáltalán mindennemű építkezési anyagok. Az érdekeltek hazai cégek üzleti összeköttetés létesítése céljából a m. kir. kereskedelmi muzeum tripolisi céggel közvetlen üzleti összeköttetésbe léphetnek.

— **Szikratáviró a német hajókon.** A „Seberufgenossenschaft"-nak szeptember havában Hamburgban hozott határozata, hogy a szikratáviró a német tengeri hajókon végleg bevezetessék, a legfontosabbnak tekinthető. Ezen határozat szerint az összes személyszállító gőzöskök, amelyeken a hajószemélyzettel együtt, legalább 75 személy utazik, legalább is 100 tengeri mértföld távolságra terjedő szikratávirót tartoznak berendezni. Ellentétül a külföldi határozatoknak, amelyek szerint az áruszállító gőzösköknél a dróttalan táviróval való felszerelése még nincs előírva a német áruszállító gőzöskök szikratáviró készülékkel látandók el, amennyiben azok fedélzetén rendszerint 60 személynél több utazik.

— **Uj Dörmögő-ciklus.** A gyermekek kedvence, Dörmögő Dömötör ur a kalandok új sorozatába kezd Sebők Zsigmond és Benedek Elek képes gyermek-iapja, a Jó Pajtás, újévi számában, mely a rendesenél jóval nagyobb terjedelemben jelent meg. Ezuttal Karancs Peti, a pajkos iskolás gyerek a társa kalandjaiban, amelyek ép oly mulatságosak, mint a többi Dörmögő-históriák. —

Ugyanebben a számban Rákosi Viktor új regényt kezd Kisbürgözeltől Vaterlőig címmel. Verseket, elbeszéléseket, cikkeket írtak még ebbe a számba: Endrődi, Zuboly, Szemere György, Benedek bácsi, Gyula bácsi, Zsiga bácsi. A rejtvények, szerkesztői izenetek egészítik ki a szám tartalmát.

A Jó Pajtás-t a Franklin-társulat adja ki; előzetési ára negyedévre 2 kor. 50 fill., fél évre 5 kor., egész évre 10 korona. Egyes szám ára 20 fillér. Előfizetéseket elfogad és mutatószámokat küld a „Jó Pajtás" kiadóhivatala Budapest, IV. Egyetem-utca 4.

— **A válság számokban.** Az a pénzügyi krízis, mely a háborús izgalmak következtében az országban pusztít s melynek oka a nemzetközi pénzügyi háborús feszültségben rejlik, mind komolyabb és veszedelmesebb jellegűt.

A krízist növeli a riadalom, mely arra készíti a népet, hogy a kezébe kerülő pénzt többé a markából ki ne eressze. Bankjegyet és aranyat egyaránt elnyel a ládafia, a szalmazsák, a harisnya s a köznép szokásos pénzrejtkei. A takarékbetéteket egyre nagyobb mennyiségben mondják fel és szedik ki. A betétek elvonása most már a fővárosra is átragadt és a nagy pénzintézetek is márkezdik megérezni a betétek eszökkenését. A postatakarékpénztár az utóbbi napokban valóságos ostromnak volt kitéve. A közönség oktalan és esztelen félelme a pénzügyi krízist ekként még súlyosítja.

A forgalomban lévő pénzmennyiség ekként egyre kisebb lesz, mert mind több és több összeget vonnak ki a gazdasági forgalomból. A betétek elvonása, valamint a pénzintézetek által felhalmozott összegek, melyekkel minden eshetőség ellenében felvértezik magukat, óriás summákat köt le. Hozzájárul ehhez az körülmény, hogy a visszavásárolt záloglevelek és a felmondott penziók fejében is igen nagy összegek mentek vissza a külföldre.

Egy elsőrangú pénzügyi kapacitásunk a különféle címeken a gazdasági forgalomból elvont összegeket a következőkre becsüli

Záloglevelekért külföldre	150 millió
Penziók visszavonása	150 millió
Kivett takarékbetétek	400 millió
Pénzintézetek által felhalmozott pénzkészlet a normális mértéken felül	200 millió
Összesen	900 millió

Tehát kilencszáz millió korona, csaknem egy milliárd az az összeg, amivel a magyar közgazdasági életben forgó pénz kevesbedett. Csoda-e, ha az ország súlyos pénzügyi válságban?

— **A háborútól való félelem és a kivándorlás.** A háborútól való félelem miatt erősen megnövekedett a kivándorlás és különösen a német kikötőkben olyannyira megnövekedett a forgalom, hogy Brémából már külön hajót is kellett indítani. Számokban kifejezve a kivándorlás arányai a következők: Brémán át november hónapban 21.680 ember ment Amerikába, míg az előző három évben a megfelelő szám 12.408, 13.946 és 15.036 volt. Január 1-től november végéig pedig 189.907 kivándorló utazott el Brémán át; míg tavaly ugyanabban az időben csak 173.857 kivándorló szállt Brémában hajóra. Ugyanilyen növekedése tapasztalható a két másik nagy kivándorló kikötőben: Hamburgban és Antwerpenben is. Hamburgban novemberben 17.621, január 1-től november végéig pedig 124.729 kivándorló szállt hajóra, míg tavaly 10.400 és 79.309 volt a megfelelő szám. Antwerpenben novemberben 21.791 kivándorló ült hajóra 18.049-el szemben a múlt év novemberével. A három kikötőből ez év első 11 hónapjában összesen 386.224 kivándorló ment Amerikába, 136 ezer 930-al több, mint tavaly. A legtöbb kivándorló a háborús veszedelem miatt hagyta itt hazáját.

1913. 1/9

Maga száználmas szinben van édesem

S én nem értem, hogyan kinlódhat olyan sokáig egy huruttal. Magától ugyan nem mulik el az ilyesmi, ellenben a legveszedelmesebb betegségekhez juthat az elhanyagolt huruttal. Vásároljon tehát Fay-féle valódi ásványpasztillát! Hasonló alkotórészeik a sodeni gyógyítóforrás vizéből van és sok ezer ember bizonyíthatja, hogy Fay valódi sodenije ideális szer olyan baj ellen, mint az Öné. Különös ismertető jele: a Fay név és fehér ellenőrző papirosszalag Sodeni község polgármesterének pecsétjével.

TŐZSDE.

	Jan. 5. zárlat	Mai ár. 1/2 óra
Budapesti Értéktőzsde.		
Magyar hitelrészvény	798.25	798.—
Osztrák hitelrészvény	617.—	616.—
4%-os koronajáradék	84.95	85.—
Osztr.-magy. államvasut	704.50	706.—
Lejzálogbank	426.50	427.—
Leszámitolóbank	512.—	512.—
Hazai Bank	288.50	289.—
Magyar Bank és Keresk. R-T.	547.50	553.—
Rimamurányi	714.—	717.—
Salgótarjáni	742.—	741.—
Közuti Vasut	676.50	679.—
Városi Villamos	368.—	368.—
Adria	519.—	—
Déli Vasut	102.—	—
Magyar Cukoripar	2785.—	—
Rizsgyár	3700.—	—
Budapesti Gabonátőzsde. (50 kilogrammonként.)		
Buza áprilisra	11.85	11.82
Buza októberre	11.98	11.95
Rozs 1913 áprilisra	10.25	10.25
Rozs októberre	9.72	9.67
Tengeri májusra	7.66	7.63
Tengeri júliusra	7.82	7.79
Zab áprilisra	10.80	10.79
Zab októberre	9.27	9.30
Bécsi Értéktőzsde.		
Osztrák hitelrészvény	616.—	618.—
Magyar hitelrészvény	797.—	799.—
Osztrák magyar államvasut	705.50	708.—
Déli Vasut	102.60	103.—
Alpesi	1042.—	1047.—
Skoda	759.—	770.—
Osztr. koronajár.	86.15	—

Fiumei és trieszti értékek:

	Legutóbbi kör- sek átlagár.
Fiumei 4%-os kölcsonköt.	92.—
Banca Fiumana	610.—
Fiumei Kereskedelmi Bank	290.—
Fiumei Népbank	106.—
Litorale Bank és Takaréksz.	210.—
I. Horvát Takarékpénztár	5900.—
„Indeficienter“ tengerhajóz.	495.—
Magyar-Horvát Gözhajótárs.	1400.—
Magyar-Horvát Szabadhajózás	1130.—
Orient tengerhajózási társ.	1400.—
Ált. Forgalmi r. t.	2250.—
Magyar Olajgyár	202.—
Austro-Americana	286.—
Navigazione Libera Triest	622.—
Osztrák Lloyd	532.—
Stabilimento Tecnico	9700.—
Ampelea Szeszpároló Rt.	408.—
I. Trieszti Rizsgyár	904.—
„Kerka“ dalmát vízművek r. t.	408.—
Spalato Portland Cement	406.—
Assicurazioni Generali	900.—
Riunione Adriatica	4025.—

Távirat — Telefon.

A képviselőház ülése.

BUDAPEST, jan. 8. A képviselőház január 21-én tartja legközelebbi ülését, amelynek főérdeke az, hogy ezen már nem lesz rendőri, csendőri karhatalom, hanem ezek helyett az újonnan szervezett parlamenti őrség lép szolgálatba, mely csak az elnök parancsának engedeimeskedik.

Felmentés, kinevezés.

BUDAPEST, jan. 8. A hivatalos lap mai száma közli, hogy ő felsége Székely Ferencet felmentette és igazságügyminiszterré Balogh Jenő dr kultuszminiszteri államtitkárt nevezte ki.

Királyné a kórházban.

CETTINJE, jan. 8. A királyné tegnap kíséretével meglátogatta a kórházat s minden sebesültnek tiz koronát ajándékozott.

Politikai gyűlés Abbáziában.

BÉCS, jan. 8. Politikai körökben nagy érdeklődéssel tekintenek Unkelhauser bányahelyettes azon tárgyalásai elé, amiket a horvát főispánokkal és a pártok vezetőivel folytat. Unkelhauser választásokra készül és szerető a többség bizalmát megnyerni. A tárgyalások befejezéseket f. hó 10-én a horvát jogpárt és az ausztriai szlovének együttes gyűlést tartanak Abbáziában, amelyen a horvát ügyeket fogják megtárgyalni és tiltakozni akarnak az ellen, hogy Čuvaj még most sines felmentve. (Az abbázai hatóságok feladata volna az osztrák szlovének és a magyarországi horvátok eme együttes politikai kiruccanását megakadályozni, mert az osztrák szlovéneknek semmi közük a mi belső horvát ügyeinkhez. — A szerk.)

A kultuszminiszteri államtitkár jelöltek.

BUDAPEST, jan. 8. Balogh Jenőnek igazságügyminiszterré való kinevezésével egyidejűleg megüresedett a közoktatásügyi minisztérium egyik államtitkári állása. Rendkívül sokan aspirálnak ennek az elnyerésére és a jelöltek közül emlegetik Antal Gézát, Szász Károlyt, Pekár Gyulát, Szüllő Gézát.

Elhunyt konzul.

LONDON, jan. 8. Az éjjel az itteni Clarisse-szállodában hirtelen elhunyt Nash Pál, az Egyesült-Államok budapesti főkonzulja. Nash üzleti ügyben volt Londonban, ahol váratlanul érte a halál a 35 éves embert. Régóta álmatlanságban szenvedett és ez a halál közvetlen oka is. Benne Magyarország egy igaz barátot veszített el.

Beóthy leányának temetése.

NAGYVÁRAD, jan. 8. Ma délelőtt 10 órakor ment végbe Beóthy László kereskedelmi miniszter Malvin leányának a temetése. A szerencsétlen leány holttestét fehér koporsóba helyezték és a koporsót szinte elfőlte a rokonságnak és a család sok barátjának rengeteg fehér nárcisz és krizantém csokra és koszorúja. A temetésen megjelentek Stettina Kálmán és Hollán államtitkárok, Marx, máv. elnökigazgató, Hegyes-halmi és Kotányi államvasuti igazgatók, Pulszky Garibaldi, a kassa-oderbergi vasut igazgatója, gróf Tisza Kálmán, ifj. gróf Tisza István, Ertsey Péter, továbbá a bihari képviselők csaknem teljes számban. A háznál a koporsót Fetser Antal püspök szentelte be fényes papi segédlettel, majd a menet az olasz plébánia templomba ment, ahol gyászmisét mondtak az elhunyt lelkiüdvéért. A templomból helyezték azután Beóthy Malvint örök nyugalomra. A temetési szertartáson megjelent gróf Széchenyi Miklós nagyváradi megyés püspök is. A családhoz folyton rengeteg sok részvétlívrat érkezik az ország minden részéből.

Tisza ujjabb párbaja.

BUDAPEST, jan. 8. Tisza István és gróf Széchenyi Aladár ügyét ma délután hat órakor kardpárbajjal fogják elintézni Rákosy Gyula vivótermében.

Tüzfészek a föld alatt.

DREZDA, jan. 8. Hafelbachban meglepő felfedezést tettek a minap. Rájöttek arra, hogy a föld alatt öt méternyi mélységben izzó szénrétegek vannak, amelyek a földfelületet már évek óta hevítik. Több épület már dűledezik a kiégett szén folytán meglazult talajon.

Német expedíció a déli sarkon.

BUENOS-AYRES, jan. 8. A dr. Filschner-féle expedíció tegnap visszatért ide. Az expedíció új földterületet fedezett fel, amelyet Luitpold-földjének nevezett el, egy jég-láncolatot, pedig Vilmos császár nevére keresztelt.

Románia készülődik.

BUKAREST, jan. 8. A mai lapok igen harcias hangon írják Bulgária ellen. Azt mondják, hogy Bulgária erőszakkal halasztja a határküzgázításra vonatkozó tárgyalásokat, de Románia nem Törökország, hogy az orránál fogva lehessen vezetni. Románia minden előkészületet megtett már, hogy azonnal bevonuljon Bulgáriába, ami meg is fog történni, ha Bulgária sokáig varaszkodik.

Meggyilkolt zsoké.

BÉCS, jan. 8. Dyck, a híres zsoké az éjjel részegen ment haza és meg akarta verni a feleségét. Ezt látva 17 éves mostoha fia anyja segítségére ment és így konyhakéssel mellbe szurta a zsokét, aki pár perc múlva meghalt.

A cárevis.

PÁRIS, jan. 8. A mai reggeli lapok a pétervári hivatalos cáfolattal szemben is fentartják azt a hírt, hogy a betek orosz trónörökös a legnagyobb titokban a Rivierára vitték és most Cap Martinben van.

Jagow külügyi államtitkár.

RÓMA, jan. 8. Jagow német külügyi államtitkár kinevezése már megtörtént és a legközelebbi birodalmi gyűlésen már ő fogja képviselni a külügyi kormányt. Az olasz sajtó megleghangú cikkeiben bucsuzik el Jagowtól, akinek nagy része volt a hármasszövetség megszilárdításában és megújításában.

Elmerült amerikai hadihajó.

BERLIN, jan. 8. Newyorkból jelentik a Lokalanzeigernek: A Panther amerikai hadihajó, amely fedélzetén 120 haditengerészszel Kubára ment, a nagy viharban minden valószínűség szerint elmerült.

Öngyilkos grófné.

MÜNCHEN, jan. 8. Örülési rohamában az éjszaka zsebkendőjével felakasztotta magát Apraxin Gabriella grófné, Apraxin Sergius gróf magyar testőrségi tiszt neje, akit Bécsből hozott Münchenbe férje, hogy súlyos idegbaja miatt kezeltesse.

A béketárgyalások.

LONDON, jan. 8. A Reuter-ügynökség értesülése szerint a szövetséges balkáni államok, tekintettel a javaslataikra török részről adott nem kielégítő válasza, a tárgyalásokat kétségkívül megszakították volna, ha a legutóbbi két nap folyamán a nagyhatalmak nem adtak volna tanácsokat nekik. Ilyen körülmények közt azonban a szövetségesek időt adtak a törököknek arra, hogy a helyzetet átgondolják és ahhoz szabják állásfoglalásukat.

LONDON, jan. 8. A Times a békekonferencia tegnapi üléséről a következő részleteket jelent: Resid és Nizami basa török delegátusok Novakovics elnökhöz azt a kérdést intézték, hogy e szavakat a konferencia munkálatainak félbeszakítását hogyan értsek, mire Novakovics ezt válaszolta:

— E szavakat szószerinti értelmükben vehetik. Többet nem mondhatok.

Nem hivatalosan azonban a szövetségesek delegátusai kijelentették, hogy bár pénteki és szombati nyilatkozatuk, valamint a török válasz a tárgyalások megszakításáról beszél, mégis inkább a félbeszakítás szót kívánják használni, mert el akarják kerülni a nagyhatalmak brüszkizését, anélkül, hogy nevétségessé váljanak. A szövetségesek egyik delegátusa kijelentette, hogy most a nagyhatalmak szava van soron.

LONDON, jan. 8. Resid basa azt mondta, hogy szándékozott beszélni Drinápoly élelmézéséről is, de ennek lehetőségétől megfosztották. A szövetségesek azt válaszolták, hogy ezt a kérdést egy korábbi ülésen már tárgyalták, amikor kijelentették, hogy a konferencia a fegyverszünet feltételeivel nem foglalkozik. A török delegátusok erre izgatottan eltávoztak a St.-James-palotából.

A monarchia és Oroszország.
BERLIN, jan. 8. Hiteles információk szerint a monarchia addig nem hajlandó leszérelni, amíg Szerbia vissza nem vonja csapatait Albániából. Galiciában pedig állandóan a mostani felemelt létszám marad, mert ez már az új véderőtörvényen alaszik.

Drinápoly átengedésének kérdése.
LONDON, jan. 8. A nagyhatalmak közbe akarnak lépni a portánál, hogy Drinápolyt engedje át Bulgáriának. Oroszország és Franciaország azt kívánják, hogy az aegai tengeri szigetek maradjanak török kézen, mások azonban jobban szeretnék a görögök birtokában látni. Valószínű, hogy a szigetek autonómiát kapnak és a szultán fenhatósága alatt maradván egyébként függetlenül intézhetik közigazgatásukat.

Tanácskozás a nagyvezérnél.
KONSTANTINÁPOLY, 8. jan. 8. Tegnap este a nagyvezér lakásán minisztertanács volt, melyen a béketárgyalások megszakításával előállott új helyzettel foglalkoztak. A tanácskozás késő este ért véget.

Görögország új katonái.
SZALONIKI, jan. 8. A görög kormány egy egész hadosztály katonát szállított hajókon a török tengerpartokra. A hadügyminiszter elrendelte, hogy Monasztir környékén görög nemzetiségű ujoncokat tobozzanak a hellén hadsereg számára.

A Balkán háboru.

Drinápoly kapitulál.
SZOFIA, jan. 8. A drinápolyi vár parancsnokának kérésére ma bolgár és török bizalmi férfiak közt tárgyalás lesz a vár átadásának feltételeiről. A várparancsnok előzetesen szikratáviratot küldött Konstantinápolyba és jelentette a nagyvezérnek, hogy a vár menthetetlen.

Tifusz a szerb táborban.
BELGRAD, jan. 8. Tegnapelőtt éjszaka 300 tifuszos szerb katonát hoztak ide a drinápolyi szerb táborból és ez már a második tömeges betegség Drinápolyból. A városban félnek tőle, hogy a járvány a lakosság közt is el fog terjedni.

A főhadiszálláson.
KONSTANTINÁPOLY, jan. 8. A hadügyminiszter tegnap a chademköi főhadiszállásra utazott. Az utazás kétségtelenül azokkal az intézkedésekkel áll összefüggésben, melyek a béketárgyalások megszakítása miatt előállott kedvezőtlen helyzet miatt szükségesek.

F. hó 4-én elveszett egy brillán sokkal díszített aranykarperec. A megtaláló illő jutalomban részesül, ha Berger Ernőnél, Via Giuseppe Parini 27. alatt átadja.

Tud az Ön gyermeke már járni?
Próbált Ön már kis gyermekének, aki még mindig nem tud szaladni, Scott féle Emulsiót adni? A Scott féle Emulsiótól a gyermek hamar meg fog erősödni és különösen esontjai fogják a hiányzó erőt megnyerni, úgy, hogy hamarosan talpra fog állni és rövid idő múlva szaladni fog. A Scott féle Emulsiónak azért van oly nagy sikere ily esetekben, mert rendkívül gazdag tápláló anyagokban és tartalmazza különösen a csontképződésnél nélkülözhetetlen ásványi sókat. A csukamájolajat nem lehet jobb alakban adagolni, mint a

SCOTT féle Emulsiót

formájában, amely oly könnyen emészthető és oly kellemes ízű, hogy a legkisebbek is előszeretettel szedik is jól elbirják.

De valódi Scott féle Emulsióknak kell lennie. Egy eredeti üveg ára 2 korona 50 fillér. Minden gyógyszertárban kapható. Ha ezen lapra hivatkozva 50 fillér értékű bélyeget küld Scott és Bowne G.m.b.H. címére Wien, VII, akkor egy gyógyszertár után próbaadagot küldünk.

Holnap, csütörtökön f. hó 9 én este az Európa- szálló

Centrál kávéházában
NAGY KATONAHANGVERSENY
Kezdeté 8 órakor. Szabad bemenet.

Okleveles tanítónő elvállalná a magyar, olasz, német és francia nyelv tanítását.

Cím a kiadóhivatalban.

Mindennemű írásmunkák (fogalmazás, másolás, címirás, stb.) otthoni elvégzését lelkiismeretes gyors és csinos kivitelben vállalom. Cím e lap kiadóházában.

Magyarul és olaszul beszélő, jó házból való

elárusító kisasszonyt

keres az ismert kis Parigi cukrászda Viale Deák 14.

CREMONAI MESTERHEGEDÜ
elsőrendű hangszer, kijátszott, régi műdarab, olcsó áron eladó. Cím a kiadóhivatalban.

„Margherita“ mozgó

Via Alessandro Manzoni 3

Hetenként háromszor

uj, fényes műsor!

József Főherceg szálló
BUDAPEST.

Modern, kényelmes, tiszta. Vendégszobák 3.- koronától feljebb. Gőzfűtés, lift. Jutányos penzió. A keleti pályaudvarral szemben.

VIII., BAROSS TER 2. szám.

Tengeri fürdő Lusinpiccolo Cigale
Strand-Hotel és Bellevue penzió
- Cigale -

Minden kényelmet biztosító elsőrangú családi otthon. Magyar ház. Prospectus.

Apollo Színház

Igazgató: TROPFAUER ÁRMÁN
Via Alessandro Volta 6 (A De la Ville és az Imperial szálló közötti utcában).

Egyetlen családi varieté Fiumében.

Csak rövid ideig a világhiru

MOTO-PHOSO

vendéghaték.

London, Páris, Bécs és Budapest legnagyobb szenzációja.

Ezenkívül a többi elsőrendű művészek fellépte.

Teljesen új

világvárosi műsor.

Kezdeté fél 9 órakor.

Előadás után **kabaré szabad bemenettel.**

Használt és új butort

veszek és eladok.

Meghívásra házhoz is jövök.

HERSKOVITS S. butorkerekedőnél

Via G. Parini 6. szám.

TUBERIN
ÖRKÉNY

Siessen addig, míg nem késő egészségét visszaszerezni!

Egy jelentéktelennek látszó meghűlés az összes légzőszervek legkülönfélébb megbetegedését vonhatja maga után. Igyekesszünk idejekorán elejét venni a bajnak, mert a könnyelmű elhanyagolás sokszor végzetesé válhatik. A meghűlésből eredő köhögés, rekedtség, meghűlés, nehézség és a légzőszervek hurutos megbetegedéseinek kitűnően bevált az orvosi előkelőség **TUBERIN**. Mindenütt kapható. Egy üveg ára 3 korona 50 fillér, egy nagy üveg ára 5 korona. Postán legkevesebb 3 üveg rendelhető meg utánvétellel az egyedüli főraktárból.

Diana-gyógyszerár, Budapest, Károly-körút 5. szám

TÓTH JÁNOS
Magyar vendéglője
a legolcsóbb Fiumében.
Via Alessandro Manzoni 10.
Kőbányai polgári sör.
Magyar és dalmát bor.

Ha egészségét félti
— „ADRIA“ —
savanyu vizet igyék,
mely igen olcsó és kristálytisza. Baktériummentes magas hegyi forrásvíz. Teriészletes szénsavval telítve fertőző betegségeknek, étvágyzavaroknak és emésztési nehézségeknek igen hasznos ital. Borral keverve kellemes üdítő hatása.
Mindenhol kapható!
Töltőtelep ABBAZIA Friedrichshof.

ABBAZIA
CAFÉ WAGNER KÁVÉHAZ
Fényűzően berendezett kávétermek. Külön játék és billiard szalonok. Tengerparti terras és kerthelyiség. Bel- és külföldi lapok nagy mennyiségben. Különlegességek és frissítők. Számos látogatást kér
WAGNER RICHARD, tulajdonos

Villa Sans Souci
Abbazia.
Előkelő családi otthon. - Teljesen újonnan berendezve. Új tulajdonos. Finom bécsi konyha.

„Önsegélyző népbank mint Szövetkezet“

Consorzio Banca Popolare di Mutuo Soccorso.

1913. január 1.-vel

II.-ik Evtársulatát

nyitja meg és belépésre hívja fel az érdeklődőket.

A **takarékoskodásnak** ez a legpraktikusabb módja, különösen ajánlható kereskedőknek, tisztviselőknek és kisiparosoknak.

OLCSÓ HITEL, kedvező visszafizetési feltételek. Az adások az üzleteredményben szintén részesednek.

Tagjainak követeléseit behajtja és leszámolja.

Tagság üzletrészenként **heti egy korona** befizetés.

Multi évi működésének első évfolyamában a jegyzett quoták száma a 2000-et meghaladta.

Bővebb felvilágosítást a szövetkezet a szövetkezet helyiségeiben **Viale Francesco Deák 2. sz.** naponként 4 és 6 között délután.

„Commercio“ kávéház

— Fiume, Piazza del Commercio 4 —

Ujjonnan berendezve.

Kitünő kávéházi italok -- Éjjel nyitva.

Naponta éjjeli 2 óráig elsőrendű bácskai tamburás hangverseny.

33 óceánjáró

33 óceánjáró

Austro Americana - Trieszt.

Rendes személy- és áru forgalom, Észak- és Dél-Amerika, Görögország, Olaszország, Délafrika és Spanyolország felé.

8 napon belül Las Palmas-ból Dél-Amerikába.

Indulás TRIESZT-ből 1913 január 16-án.

„Kaiser Franz Josef I.“

kettőscsavarú gyorsgőzös (6 napi kéjutazással Nápoly, Barcellona és a Kanári szigetekre egybekötve)

január 31-én . . . Rio de Janeiro

február 3-án . . . Buenos Ayres.

Közelebbi felvilágosításokkal az igazgatóság Triesztben, Via Molino piccolo 2, szolgál.

Magyar-Horvát tengeri Gözhajózási R.-T., Fiume.

Fiuméből Dalmáciába és Olaszországba.

A turisták által elismert legrövidebb és legkényelmesebb összeköttetés.

Fiume-Dalmácia: naponta hajóindulás ezek közül hetenként 4 gyorsjárat Fiuméből, Zara, Spalato, Curzola, Gravosa (Ragusa), Castelnuovo és Cattaróba. Az utazás tartama Gravosáig csak 20 óra. Catauók csak 24 óra

Fiume-Venezia: hetenként 3-6 gyors-hajóösszeköttetés.

Fiume-Ancona: hetenként 2-3 gyors-hajóösszeköttetés.

Fiume-Ravenna: hetenként egy járat oda és vissza.

Ezen gőzösök közvetlen csatlakozásban közlekednek a Budapest felől érkező és Budapestre induló gyorsvonatokkal, melyek a hajóállomásig és onnan közlekednek, ugyancsak Veneziában és Anconában az olasz vonatokkal csatlakoznak Róma, Nápoly, Bari, Brindisi, Bologna, Firenze, Milano felé stb.

Fiume-Corfü-Patras kétszer havonként.

A gőzhajók modern kényelemmel, hálófülkékkel, kitünő étteremmel és a kényelmes és kellemes utazás minden kellékével vannak felszerelve.

Bővebb felvilágosítást nyújt az igazgatóság és a m. kir. államvasutak városi menetjegyjirodája.

Fiumei első magyar rizshántoló- és rizskeményítőgyár részv. - társaság.

FIUME.

Különlegesség

FÉNYKEMÉNYÍTŐ
tábláskákban.

VÉDJEGY.

A vegyi tisztasáért a gyár kezkesedik.

„Varázsfuvola“.
Bárki egy óra alatt megtanulhat rajta játszani.
A „Varázsfuvola“ rendkívül kellemes, 20 acél trombitahanggal és 4 erős bőgővel van ellátva. Diszes kivitelben, kottafüzettel, dallal, tokkal, ajándékkal együtt csak 4 korona.
Csakis Wagner „Hangszer-Király“ országsszerte elismert legolcsóbb hangszerárúházaiban kapható. Budapest, József-körút 15. - Gyorsjavító műhely. - Kérjen fenyképes hangszerárjegyzéket.

Hotel „Vinodol“
CIRKVENICA

Étterem - Kávéház - Penzio

Ujságkihordó fiukat

vagy asszonyokat

jó fizetéssel felvesz.

A TENGERPART

kiadóhivatala.

Magyar vendéglő

FIUME

Riva Szápary 6. Telefon 11-49 szám.

Elismert kitünő magyar konyha. Tisztán kezelt fajborok. Állandóan frissen csapolt kőbányai sör.

Minden magyar itt találkozik!

Tengerre nyíló szobák olcsó áron.

„A TENGERPART“ telefon sz. 229.

Elsőrendű minőségű, pontos schaffhauseni-, Omega-, Zenith- és Glas-hütte-órák, arany, ezüst és acélban, leggazdagabb választékban, olcsó szobott árak mellett kaphatók

Engelsrath I. ékszerésznél

Fiume, Dante-tér 5.

Fiók Abbaziában

18 éven felüli, tisztességes

ujsgáruló rikkancsot

napi 2-3 korona biztos keresettel délutáni foglalkozásra keres

A TENGERPART

kiadóhivatala.

X. évfolyam.

X. évfolyam.

TELEFON 229.

A TENGERPART

1913 január elsején
TIZEDIK ÉVFOLYAMÁBA LÉPETT.

A nevezetes évforduló alkalmával, mely a multon érzett jogos büszkeséggel és a jövőbe vetett megingathatatlan bizalommal tölt el bennünket, hatalmas lépést teszünk ismét előre lapunk fejlesztésében. A hétköznapi számok hat oldalas keretéből kinőttünk immár és

„A TENGERPART“ most már hétköznapon | vasárnapokon pedig tiz-
nyolc oldalban | tizenkét oldalnyi
terjedelemben jelenik meg.

Már eddig is többet nyújtottunk olvasóinknak, mint bármely eddig Fiumében megjelent magyar napilap. A mostani nagyobbítással azonban oly tartalmas lapot adunk olvasóink kezébe, mely a fiumei magyarságnál jóval nagyobb vidéki magyar centrumok napilapjaival teljesen egy szintvonalon áll.

Kibővitjük lapunk távirati rovatát, riportcikkekkel élénkítjük a napi újdonságokkal foglalkozó hasábjainkat, szélesebb alagra fektetjük a környékbéli tudósítói szolgálatot s még e hóban a közgazdaság és tengerészet ügyeivel foglalkozó, igen nagy áldozatokkal járó új rovatot nyitunk.

Legjelentékenyebb újításunkat azonban technikai téren léptetjük életbe:

„A TENGERPART“ néhány nap mulva kimerítőbb tartalma dacára már
délután 2 és 3 óra között

fog megjelenni, anélkül hogy korábban zárnök le a szerkesztőség munkáját mint eddig. A nyomda-technikai munka e gyorsítását hatalmas új Linotype-szedőgépeink teszik lehetővé, a melyek csodálatos tökéletességükkel óránként „A Tengerpart“ egy teljes oldalát képesek kiszedni.

Mindeme a lap jövője érdekében hozott nagyarányú áldozatok dacára „A TENGERPART“ előfizetési ára marad a régi:

Egy évre	24.— kor.		Negyed évre	6.— kor.
Fél évre	12.— „		Egy hóra	2.— „

A helybeli tisztviselőknek és altiszteknek adott féláru előfizetés kedvezményét is fentartjuk egyelőre.

**Előfizetéseket és hirdetéseket felvesz „A Tengerpart“ kiadó-
hivatala, Gradinata del Sasso Bianco 3.
(Wurzer ház) I. emelet.**

POSTAFIÓK 103.

X. évfolyam.

X. évfolyam.